

Verkställighet av hemlig avlyssning trots beslut om tillfälligt avbrott

1. Bakgrund

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (nämnden) har tidigare granskat hanteringen av hemliga tvångsmedel vid åklagarkammaren i Karlstad.¹ Vid granskningen tog nämnden del av en anteckning i ett tvångsmedelsärende om att Polismyndigheten under en förundersökning verkställt hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation (hemlig avlyssning) i tiden efter det att åklagaren beslutat att tillfälligt avbryta avlyssningen. Mot den bakgrunden beslutade nämnden den 7 maj 2025 att inom ramen för detta ärende närmare utreda Polismyndighetens (region Bergslagen) hantering av den aktuella verkställigheten.

2. Rättsliga utgångspunkter

Om det inte längre finns skäl för ett beslut om bl.a. hemlig avlyssning ska åklagaren eller rätten omedelbart upphäva beslutet (27 kap. 23 § rättegångsbalken).

Vanligtvis är det åklagaren som fattar beslut om att ett hemligt tvångsmedel ska upphöra. Ett sådant beslut ska dokumenteras och verkställande myndighet ska informeras om beslutet.² Den myndighet som verkställer ett beslut om hemliga tvångsmedel är skyldig att omedelbart underrätta åklagaren om omständigheter som kan inverka på bedömningen av om tvångsmedlet bör upphöra.³

¹ Se nämndens uttalande den 7 maj 2025 "Hanteringen av hemliga tvångsmedel vid åklagarkammaren i Karlstad" (dnr 73-2024).

² Se Åklagarmyndighetens rättsliga vägledning 2022:25, Hemliga tvångsmedel – hanteringen i vissa avseenden, s. 50–51 och ÅFS 2005:30.

³ Se bl.a. prop. 1988/89:124 s. 68.

I vissa situationer förekommer det att åklagaren, i stället för att upphäva ett beslut om hemliga tvångsmedel, beslutar att tillfälligt avbryta tvångsmedelsanvändningen.⁴ Det kan exempelvis ske när en misstänkt kortvarigt befinner sig utomlands. Ett beslut om att tillfälligt avbryta användningen av hemlig avlyssning innebär att avlyssningen inaktiveras hos Polismyndigheten men att uppkopplingen till teleoperatören finns kvar. Tvångsmedelsåtgärden kan därmed återupptas under förutsättning att det görs inom ramen för beslutat tillstånd.

3. Utredningen

I det tidigare ärendet har nämnden tagit del av handlingar i ett tvångsmedelsärende vid åklagarkammaren i Karlstad. Av handlingarna framgår i huvudsak följande när det gäller verkställigheten av aktuellt tillstånd till hemlig avlyssning.

Ett tillstånd till hemlig avlyssning beviljades den 9 februari 2023 avseende teleadresser tillhörande en skäligen misstänkt. Dagen efter, den 10 februari 2023, fattade åklagaren ett beslut om att tillfälligt avbryta avlyssningen av teleadresserna. Orsaken till beslutet var att den misstänkte lämnat Sverige. Den 14 februari 2023 beslutade åklagaren att återuppta användningen av hemlig avlyssning eftersom den misstänkte återkommit till Sverige. Samma dag blev åklagaren upplyst om att avlyssningen pågått en del av den tid då avlyssningen skulle ha varit avbruten. Åklagaren beslutade då att de uppgifter som hade kommit in under den tiden inte fick användas i utredningen.

Nämnden har begärt att Polismyndigheten ska redogöra för hanteringen av åklagarens beslut om att tillfälligt avbryta avlyssningen av aktuella teleadresser och bifoga eventuell dokumentation. Nämnden har även frågat vilka rutiner som tillämpas vid beslut om att tillfälligt avbryta användningen av hemliga tvångsmedel.

Polismyndigheten har som svar på nämndens frågor bifogat relevant dokumentation från ärendet och uppgett sammanfattningsvis följande.

Polismyndigheten verkställde åklagarens beslut om att tillfälligt avbryta avlyssningen samma dag som beslutet fattades. Polismyndigheten fick uppgifter

---

⁴ Se Åklagarmyndighetens rutiner ÅM2023-1697 Hemliga tvångsmedel – Områdeschefernas nationella rutiner, s. 21 och nämndens uttalande den 11 december 2012 "Polismyndigheten i Skånes och Säkerhetspolisens rutiner efter åklagares beslut att häva respektive tillfälligt avbryta beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation" (dnr 145-2011) och den 12 september 2018 "Hanteringen av hemliga tvångsmedel vid åklagarkammaren i Örebro" (dnr 156-2017).

om att den misstänkte skulle återkomma till Sverige på morgonen den 13 februari 2023 och återaktiverade därför avlyssningen i samband med att den misstänktes flyg ankom samma dag. Åtgärden föregicks inte av någon kontakt med åklagaren eftersom Polismyndigheten hade uppfattat att återaktivering kunde ske utan föregående kontakt och att åklagaren i stället kunde underrättas i efterhand. Den 14 februari 2023 beslutade åklagaren att återuppta användningen av hemlig avlyssning. När åklagaren sedan fick kännedom om att Polismyndigheten återaktiverat avlyssningen på egen hand beslutade hon att uppgifter som kommit in under den tiden som avlyssningen skulle varit avbruten inte fick användas i utredningen.

Polismyndigheten har redogjort för en rutin som inte finns dokumenterad men som tillämpas av den aktuella HTM-enheten vid beslut att tillfälligt avbryta användningen av hemlig avlyssning. Enligt den beskrivna rutinen ska hemlig avlyssning, som efter beslut av åklagaren har avbrutits tillfälligt, återupptas efter att åklagaren beslutat att återuppta avlyssningen.

4. Nämndens bedömning

Av utredningen framgår att Polismyndigheten, efter åklagarens beslut att tillfälligt avbryta den hemliga avlyssningen, på eget initiativ återupptagit avlyssningen. Enligt nämnden hade en korrekt hantering varit att – på sätt som följer av den rutin som Polismyndigheten redogjort för – återuppta tvångsmedelsanvändningen först efter beslut från åklagaren. Nämnden är således kritisk till Polismyndighetens hantering av verkställigheten i det aktuella ärendet.

Nämnden vill också framhålla att tydliga och lättillgängliga rutiner för hanteringen av beslut om tillfälliga avbrott i verkställigheten av hemliga tvångsmedel är väsentliga ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Den rutin som finns hos den aktuella polisregionen bör med fördel därför finnas dokumenterad.

5. Beslut

Med detta uttalande avslutas ärendet.

På Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens vägnar

Gunnel Lindberg

I avgörandet har deltagit: Gunnel Lindberg (ordförande), Eva Melander Tell, Anti Avsan, Charlotta Bjälkebring Carlsson, Anna Ekström, Stephen Jerand, Jon Karlfeldt och Per Schöldberg (enhälligt).

Föredragande: Olivia Lindberg

Expedition till:

Polismyndigheten, rättsavdelningen

För kännedom till:

Åklagarmyndigheten, åklagarkammaren i Karlstad